

Redacția:
Strada Beriului Nr. 2.

Toate manuscrisurile ce privesc conținutul foii sunt a se adresa redacției.

Manuscrisurile nu se înapoiază — Epistole nefrancate nu se primesc.

Un număr costă 16 bani.

ACTIVITĂȚEA

Administrația:
Strada Beriului Nr. 2.

Prețul de abonament:
pe an 8 cor., pe 1/2 de an 4 cor., pe trei luni 2 cor.

Pentru România și străinătate
Pe an 20 franci.

Inserțiunile se acordează conform
tarifului obicinuit.

Foaie politică, economică, socială și literară.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

CANDIDAȚII ROMÂNI

Avem știri pozitive, că oare câțiva bărbați de ai noștri vor lua parte la luptele electorale proxime, vor pași de candidați de deputat și se vor nisul să între în parlament.

Noi cari am îmbrășșat cu atâta căldură ideea activității și am arătat cu o mulțime de motive urmările stricătioase a tacticii de până acum, numai bucura ne putem, văzând, că se află mai mulți bărbați, cari vor să realizeze ideea, dela care așteptăm îmbunătățirea situațiunii politice.

Totdeauna am fost însă de părere, ba suntem convinși, că activitatea politică numai atunci va avea rezultate favorabile, numai atunci va contribui la redășteptarea poporului nostru, făcându-l conștios de drepturile sale naționale, și numai atunci putem conta la însuflețirea acestui popor bun, dar neglijat, părășit de atâta timp îndelungat, dacă: *bărbații cari vor intra în parlament vor reprezenta acolo cu toată bărbăția și nu numai cu pregătire serioasă, dar și cu toată realitatea, interesele noastre naționale; se zicem: dacă vor vorbi din inima poporului, și încă una: dacă vor avea și talentul recerut, ca să corăspundă chemării lor atât de însemnate și grele.*

Apoi să fie și caractere integre, pe cari să nu-i poată seduce dela datorințele lor nici teroristării, nici măgulării, nici oare-cari favoruri; să nu fie conduși de interese individuale, »de a-și face trebșoarele lor« prin deputăție.

Dacă care-va dintre dnii reflec-

tanți la mandate de deputat crede, că nu are toate calitățile sus amintite, apoi îl rugăm pe conștiința lui, să nu alerge după mandat.

Fără acele calități, toată truda de-a câștiga un mandat de deputat, se reduce la motivul de-a servi unei ambițiunii false, ce nu poate folosi, ci numai va strica cauzei naționale, și va compromite și tactica, pentru care noi din toată inima ne însuflețim.

Ar fi un pericol aproape ireparabil pentru cauza noastră națională, dacă ar ajunge oameni necapabili de datorințele mari, în parlament.

Fie și puțini, fie și unul; dar' să fie cu trup cu suflet adevăratul reprezentant al pretensiunilor noastre atât de drepte!

Noi nu detragem din meritele nimănui, dar' nici nu ne este meseria a face elogii nemeritate nimănui. Causa mare ne și impune, ca în punctul deputăției să fim cât se poate de riguroși în pretențiunile noastre referitor la calitățile candidaților.

Nu-i destul să fie născut Român, nu-i destul să fie om de omenie și demn de toată încrederea, nu-i destul să aibă voință bună, e de lipsă să aibă puterea de a-și realiza voința, apoi să știe și aplica acea putere intelectuală cu prospecte de rezultat.

Dnii candidați, pe cari noi nu-i numim, vor ști aprăția vorbele noastre și vor ști mai pe sus aprăția însemnătatea datorințelor ce-i așteaptă pe acei puțini bărbați, cari vor avea fericirea a-și putea pune puterile lor în serviciul națiunii; purtând lupta parlamentară cu toată bărbăția și cu toată mândria!

Vă rugăm, domnilor, aprățiați cele spuse. *Aprățiați, apoi pașiți, ori nu pașiți!*

Nimic, decât interesul cauzei drepte să vă îndemne! atunci veți decide corect!

Casa meseriașilor noștri.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu își are astăzi casa proprie, în care s'a și mutat. Posibilitatea de a cumpăra, i-a dat'o venerabilul nostru consistoriu, care a avansat prețul de cumpărare, având reuniunea să-l restituie atunci, când va putea aduna sumele necesare, din darurile de câte 20 bani de persoană, puse la cale cu atâta zel din partea presidentului reuniunii, dl Victor Tordășianu.

Actul consistorial despre cumpărarea casei, are nrul 2969 Epitr. ex 1901 și e de următorul cuprins:

Reuniunii sodalilor români din Sibiu, la mâna presidentului, dlui Victor Tordășianu, în Loc.

La rugarea d-voastră vi-se aduce la cunoștință: că consistorul archidieceșan a decis să participe la vânzare în cale de licitație a casei din strada Bruckenthal No. 17, prin fișcabul seu dl avocat Ioan de Preda, care a primit îndrumarea să imbie pentru această casă până la suma maximală de 9200 fl. și dacă realitatea nu se va urca peste această sumă, să o cumpere în numele consistorului archidieceșan.

Fiind însă că consistoriul voește să efectuiască această cumpărare în favorul reuniunii d-voastră, și să cedeze realitatea reuniunii, atunci când aceasta va fi în stare să o rescumpere, consistoriul însă de la sine nu voește să speșeze cu cumpărarea realității mai mult ca 8000 fl. v. a., de aceea suma, ce la cumpărare s'ar recere peste aceste 8000 fl., va avea să o anticipe încă de acum reuniunea d-voastră, ca un avans din prețul de rescumpărare.

Realitatea cumpărându-se trece în proprietatea și administrarea consistoriului archidieceșan, dela care reuniunea sodalilor români

poate să o ia în chirie (arândă) peste tot sau și numai în parte. Venitul ce-l va aduce realitatea se va computa în prima linie spre acoperirea dărilor, reparaturilor, impositelor și a perțentelor de 5 la sută după suma de 8000 fl. investită din partea consistoriului în realitate. Prisosul din venit se va adăuga lângă suma contribuită din partea reuniunii la cumpărarea realității. Ear' atunci când reuniunea va răspunde consistoriului întreaga sumă de 8000 fl., investită de acesta în realitate, precum și procentele și celelalte investițiuni eventuale: »consistoriul va transpune realitatea în proprietatea reuniunii sodalilor români«. Până atunci suma investită de reuniune în realitate, va trece nu numai ca o arvună și rată de amortisare, ci ea va servi totdeodată și spre asigurarea procentelor și a pretensiunilor consistoriale ce s'ar naște din închirierea realității din partea reuniunii.

Reuniunea sodalilor români va pune deci până la terminul licitațiunii, 10 Aprilie 1901 st. n. la dispoziția fișcabului consistorial, suma ce se va recere pentru vadiu și pentru acoperirea prețului de peste 8000 fl. al realității.

Sibiu, din ședința consistoriului archidieceșan, ca senat episcopesc, ținută la 24 Martie 1901.

Ioan Meștanu,
archiepiscop.

Să facem lumină.

Cei trei acționari din „Tribuna-Poporului“ dela 20 Aprilie și D. E. V. din „Tribuna“ Nr. 61, 62 și 63 a. c. ca simbrășii ce sunt în slșba idolului lor, să provoacă la maioritatea acționarilor și acțiilor, cu care s'a luat la cunoștință toate faptele eminente, după ei, ale neîntrecutului meșter.

Correspondențele din aceste două ziare, cari se vede, că prin „Ardeleana“ și bărbații valoroși ce o conduc, să apropie unul de altul, poate-că chiar și în celea politice, sunt faurite de unul și același simbrășia. Aceasta să dovedește mai cu samă prin unile ziceri sinonime în ale întortochierii adevăruului.

FOIȘOARA SOLDAȚII

Copilul.

Trămbița cu glas de-aramă
O auzi, iubită mamă?
Și pe uliță nșirați
Vezi mulțimea de soldați?
Ce frumos ei merg la rînd,
Toți același pas ținînd!
Unde merg așa cu zor?
Parcă-s niște șoimi în sbor?...

Mama.

Merg, băete, nșpre hotară,
Să păzească-această țară;
Să ne apere moșia
De dușmani, bată-i pustia!
Că dușmani — așa mulțime,
Ca Românul — n'are nime!
Ca Românul nimeni nu-i
Strîmător în țara lui!..

Copilul.

Dragi soldați cu pasul iute!
Drum bun!... Dumnezeu v'ajute,
De dușmani n'em păcați
Țara să ne-o apărăți!..
Când vă ved, pieptu-mi tresară...
Ah!... de ce nu sunt mai mare,
Harnic pușca de purtat:
Să mă fac și eu soldat!..

P. Dulfu.

INTOCMIREA OȘTIRILOR ROMÂNEȘTI după legiuirile de acum.

Dacă am luat dela alte țări felul întocmirii unora din așezămintele țării noastre, mai fără alegere, în întocmirea oștirii însă am ținut socoteala de sfaturile strămoșilor noștri cari ziceau: »când dușmanul cutează să ne calce pământul, Românul să lase plugul și să ia pușca«.

Călăuziți dar' de sfatul strămoșilor, mai marii oștirii noastre, în cap cu înțeleptul și viteazul nostru Rege, în curgerea vremurilor, au întocmit oștirea noastră în chipul următor:

1. Armata permanentă cu rezerva ei.
2. Armata teritorială cu rezerva ei.
3. Milițiile.
4. Gloatele.

Armata permanentă. După cum îi este numele, oștenii cari o alcătuiesc sunt ținuiți sub steag fără intrerupere vreme de 3 ani de zile, și se socotește ca basă a oștirii de rășboiu, gata de pornire la cel dintăiu semnal; la noi numărul oștenilor din categoria permanentă este pe sfert decât putem avea în cas de rășboiu, alte nații mai bogate au ajuns și la jumătate.

Rostul oștirii permanente în zilele noas-

tre este că, serviciul militar, nu mai este ca înainte, când oștile poineau la luptă fără nici o rînduială și cu armele ce aveau la îndemână; acum oșteanul trebuie să învețe datoriile lui, să învețe a mână pușca și tunul ca o jucărie, să știe a trage bine cu dăensele, ochind bine asupra dușmanului.

Ori-ce oștire permanentă se compune de regulă din:

Infanterie, adecă trupe cari luptă pe jos și avînd puști.

Cavalerie, adecă trupe cari luptă de obicei cu călare, luptînd la nevoe lupta și pe jos, avînd carabine și lănci sau sulite.

Artilerie, adecă trupe cari luptă cu tunurile, fie la cîmp liber, fie în cetăți.

Geniu, adecă trupe cari se indeletnicesc cu ridicarea de parapete, redute, facerea de șanțuri, cetăți, poduri peste ape, telegraf și altele, pe cari celelalte trupe n'au vreme să le facă singure când le trebuie.

Trenul, adecă trupele cari tirăsc în urma oștirilor felurite trăsuri cu hrană pentru oameni și cai și cu felurite lucruri de-ale ambulanțelor.

Sanitari, adecă trupe cari se indeletnicesc cu căutarea bolnavilor, adunarea răniților și îngroparea morților de pe cîmpul de bătălie.

Administrația, adecă trupe de lucrători

și oficeri cari îngrijesc de hrana oamenilor și cailor, îmbrăcăminte și echipamentul, plata lefei oștenilor, controlul banilor cheltuiți la oaste și altele de-ale buneii rëndueli.

Marina, adecă trupele cari se luptă pe apă.

Armata teritorială, oștirea asta este rămasă ca moștenire din vechia întocmire a oștirilor românești; oștenii scriși în armata teritorială fac serviciul militar cu schimbul, putînd să-și caute în acelaș timp și de pământul și casa lor, adecă o săptămână la casarmă și 3 sau 4 acasă.

Rezerva armatei permanente și teritorială, se compune din toți Românii cari au trecut serviciul militar legiuit, dela vârsta de 27—29 ani; chemarea lor se face atunci când oastea permanentă și teritorială n'ar ajunge pentru un cas de rășboiu.

Milițiile, din categoria asta fac parte toți Românii dela vârsta de 30—36 ani și sunt chemați la nevoe a lupta alături cu oastea activă.

Gloatele, din categoria asta fac parte toți Românii dela vârsta de 36—46 ani și nu pot fi chemați decât la paza și liniștea țării după plecarea celorlalte elemente ale oștirii.

Impărțirea teritoriului țării noastre pentru întocmirea oștirii: Ca și pentru toate celelalte așezăminte, s'a hotărît și pentru oștire,

POSTA REDACȚIEI

M. Z. în A. Poesiile trimise nu sunt poesii. Traducerea e făcută de pe alta ungu-rească, deci nu o putem folosi. Ori care traducere bună trebuie să fie tradusă pe românește din limba originală, altfel perde mult din înțelesul ei original, și așa ceva noi nu publicăm.

Dlui P. R. Nrii ceruți s'au expedit și s'a luat la cunoștință mutarea. Foaia vi-s'a expedit regulat la adresa nouă.

Societatea „Junimea” în C. „Revista Orăștiei” nu mai apare deja dela 1 Ian. n. 1900.

N. T. Ce mai faci? Groaznic taci! Ori ție-traiul ca între d...i? Noroc și voie bună!

T. în M. Oare ce va fi dacă ne vom permite întrebarea, că: va urma? s. p. vre-o poezie, sau altceva. „Leben Sie wohl, „schreiben“ Sie recht bald wieder.“

DIVERSE

Puterea musculară a insectelor.

Puterea musculară a insectelor e mult mai mare decât a omului; eată câteva exemple:

Un om, care ar avea puterea cărăbușului (relativ cu greutatea sa) ar putea să ducă o greutate de 850 chilograme.

Un om, care ar avea picioarele tot așa de elastice ca ale unui purice, ar putea să sară de 150 ori înălțimea sa.

De asemenea în privința vocii.

S'a calculat că sunetul ce-l produce lăcusta se aude la o depărtare de o sută de metri.

Un om, de o talie obișnuită și care ar cântări de 6000 ori mai mult decât aceste insecte, dacă aparatul seu vocal ar fi tot așa de puternic ca a lăcustei, ar putea să se facă auzit până la 1600 mile, adică de ar fi la Paris ar fi auzit până în Asia minoră.

După aceste calcule, un om ar fi foarte imprudent dacă ar strănuta în casa lui, deoarece ce s'ar îngropa sub dărîmăturile zidurilor.

Porumbeii și șoimii călători.

Cu toate numeroasele experiențe făcute de Statele-majore ale armatelor europene, n'a fost însă cu puțință să se hotărăscă exact iuțea în sbor a porumbeilor călători. În adevăr, această iuțea atrîne de starea cerului, de puterea și direcțiunea vîntului, de forma

plană sau deluroasă a pămîntului, de ora plecării, de vârsta paserii, etc.

În termin mijlociu, experții cei mai serioși spun că porumbeii călători au o iuțea de 60 până la 70 de chilometri pe oră, adică iuțea trenurilor accelerate.

În-ș s'a constatat de curînd, în Anglia, la porumbei, viteze de câte 120 de chilometri, adică întocmai ca a locomotivelor celor mai puternice cari străbat de-a curmezișul continentul american.

Cu această ocaziune trebuie să semnalăm niște experiențe făcute la Voroneze, în Rusia, nu cu porumbei călători, ci cu șoimi (talconi). Nu se știe încă nimic asupra vitezei acestei paseri mari, de pradă, și cari se domesticesc foarte lesne, însă e sigur că ele pot sbura cu greutateți de aproape două chilograme.

Astfel de mesageri puternici dacă s'ar putea obicinuți cu serviciul corespondenței aeriene, ar aduce mult mai mari foloase decât sfioșii porumbei, cari adeseori sunt în-tâlniți pe drum de paseri de pradă, cari îi sfășie.

Pictor și vopsitor român în Orăștie.

Aduc la cunoștința on. public din loc și giur, că primesc ori-ce lucru de pictorit case, precum și vopsitorie de fațade, uși, ferestri și tot ce se atinge de această branșă.

Asigur pe deplin pe onorații mei clienți că-i voi servi cu lucru bun și trainic și rog să fiu onorat cu comande numeroase.

Cu distinsă stimă

1-3

Nicolau Chiș,
Orăștie (Str. Căstăului).

Insertiuni și reclame, cu prețuri mai moderate decât cele două foi din loc, se primesc la administrația foii „Activitatea”.

De exarîndat!

Subscrisa aduc la cunoștință publică, că sunt aplicată a da în arîndă, eventual a vinde de tot fîrezul (joagărul) cu drept de apă, casa, curtea și grădina, cu toate cele aparținătoare, aflătoare în comuna Cugir, în imediata apropiere de fabrica de fer regească, strada principală.

Condițiile de exarîndare sau

vînzare se comunică verbal.

Cugir, la 8 Maiu 1901.

1-3

Floarea Măriuțiu.

Scînduri și lemne de clădiri!

Subscrisul aduc la cunoștință publică, că am deschis un bogat deposit de scînduri de tot felul, precum și lemne de olădiri de tot soiul, alese după pricepere, în casa mea proprie, aflătoare în Orăștie, strada Căstăului, lângă pod în dreapta.

Arangeat acum, garantez cea mai bună calitate și îmbiu onorațiilor cumpărători material bun și solid, cu prețuri ieftine.

Cu toată stima

Dumitru Martin,

proprietar și tîmplar.

1-5

„Minerva” inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros

Opuri ———
Bilete de log. ———
Broșuri ———
Circulare ———
Bil. de vizită ———
Invitări ———
Bilanțuri ———
Acții ———
Cap. de epist. ———
Placate ———
Ord. de dans ———
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent. ———
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimate ———
Couverte ———
Bilete de cun. ———
Etc. etc. etc.

Există deja de 13 ani și este pro-văzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva”

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de prezent se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.

Cu privire la dispozițiunile de sub Nr. 94.366/1899 a Exc. Lor dlor miniștri de instrucțiune publică și agricultură și în raport cu cele de sub Nr. 66.366/1900 aduc la cunoștința on. autorității școlare și a diferitelor oficii, că

mijlocul de desinfectare numit „Dustless” al lui Fonagy,

un fel de oleiu, cu care ungîndu-se padimentul nimicește bacciliile aflători în praf, pe cari omul respirîndu-i îi causează diferite morhuri, mai ales tuberculoza, se poate procura exclusiv numai la mine. — Cu explicări amănunțite servesc cu plăcere.

4-5

Gustav Zobel, comerciant în Orăștie.